

Trygghetsuka 2018

Truende pårørende

Mette Viil Hansen fra Vern for Eldre i Bærum

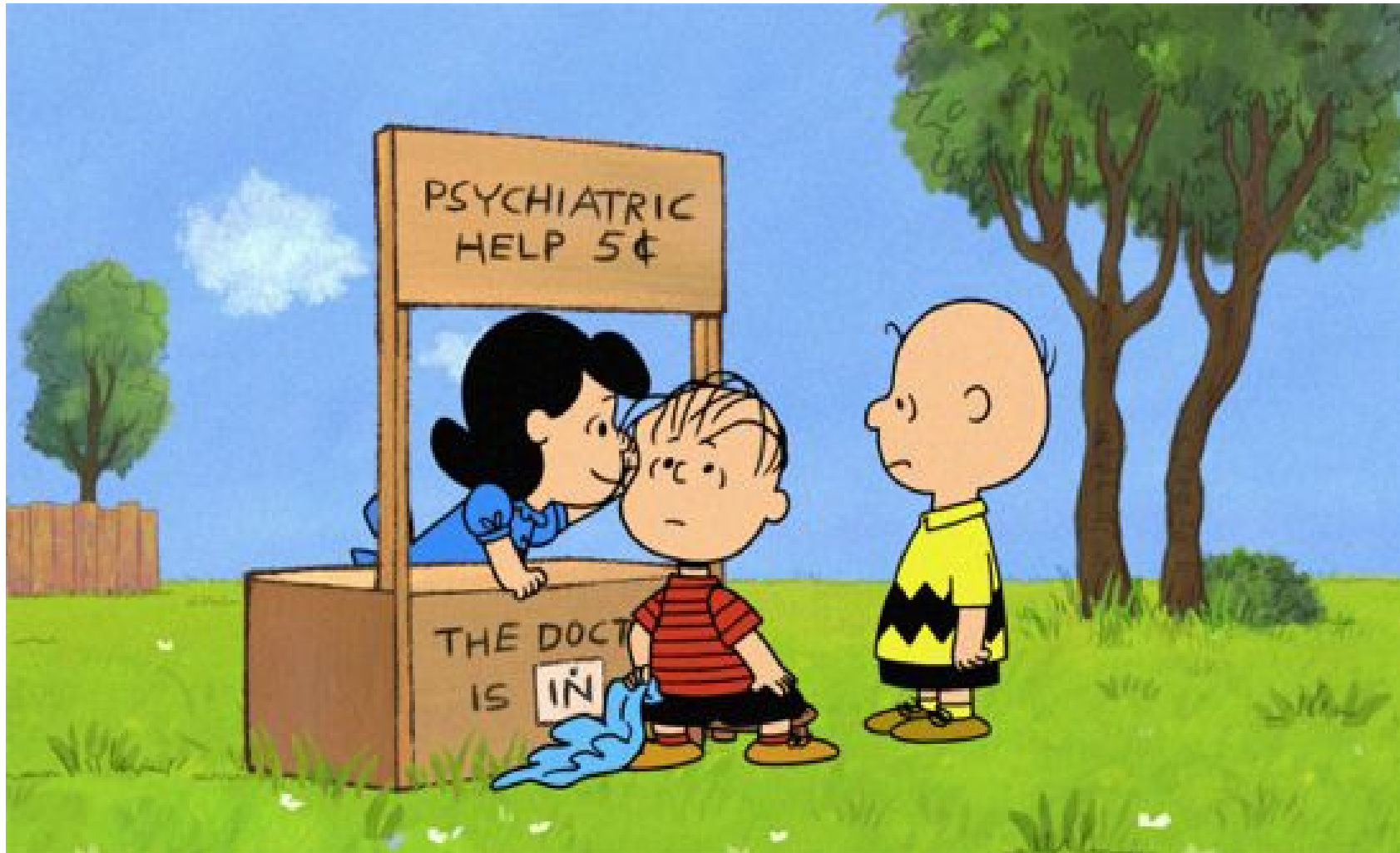
Forekomst av vold og overgrep etter fylte 65 år:

6.8 - 9,2% VNR 80%

antall eldre 65-90 år

• Aurskog–Høland	200 - 270	2935
• Sørums	160 – 216	2345
Fet	118 – 160	1734
• Skedsmo	536 – 726	7891
• Sum	1014 -1372	14905
• vnr	811 - 1097	

Tørre å spørre - Gi håp

Personer som jobber direkte med bruker

Personale med evne til observasjon og anledning til å oppdage eldre i faresonen er den største ressursen vi har

Observer systematisk og skriftelig

Gi håp om at endring er mulig

Spørre

Varsle

Hvilke former kan overgrep ha?

- Psykisk vold
  - *trusler og trakassering, isolasjon, kontrollerende adferd, mobilmobbing*
- Fysisk vold
  - *dytt, spark, slag*
- Økonomisk/
materielt overgrep
  - *utpressing, tyveri, "lån", pant, arv*
  - *knuse gjenstander*
- Seksuell vold
  - *uønsket seksuell kontakt*
- Omsorgssvikt
  - *manglende omsorg*
  - *mangel på nødvendig hjelp,*
  - *tilsiktet eller utilsiktet*

Eksempler på omsorgssvikt

mangel på nødvendig tilsyn

skader og forgiftninger på grunn av manglende tilsyn

ektefelle, samboer eller andre nærpersoner tillater ikke nødvendig hjelp i hjemmet

omsorgspersoner tar ikke kontakt med helsepersonell til tross for åpenbar sykdom

manglende oppfølging av nødvendig medisinsk behandling og helsetjenester

manglende stell og pleie

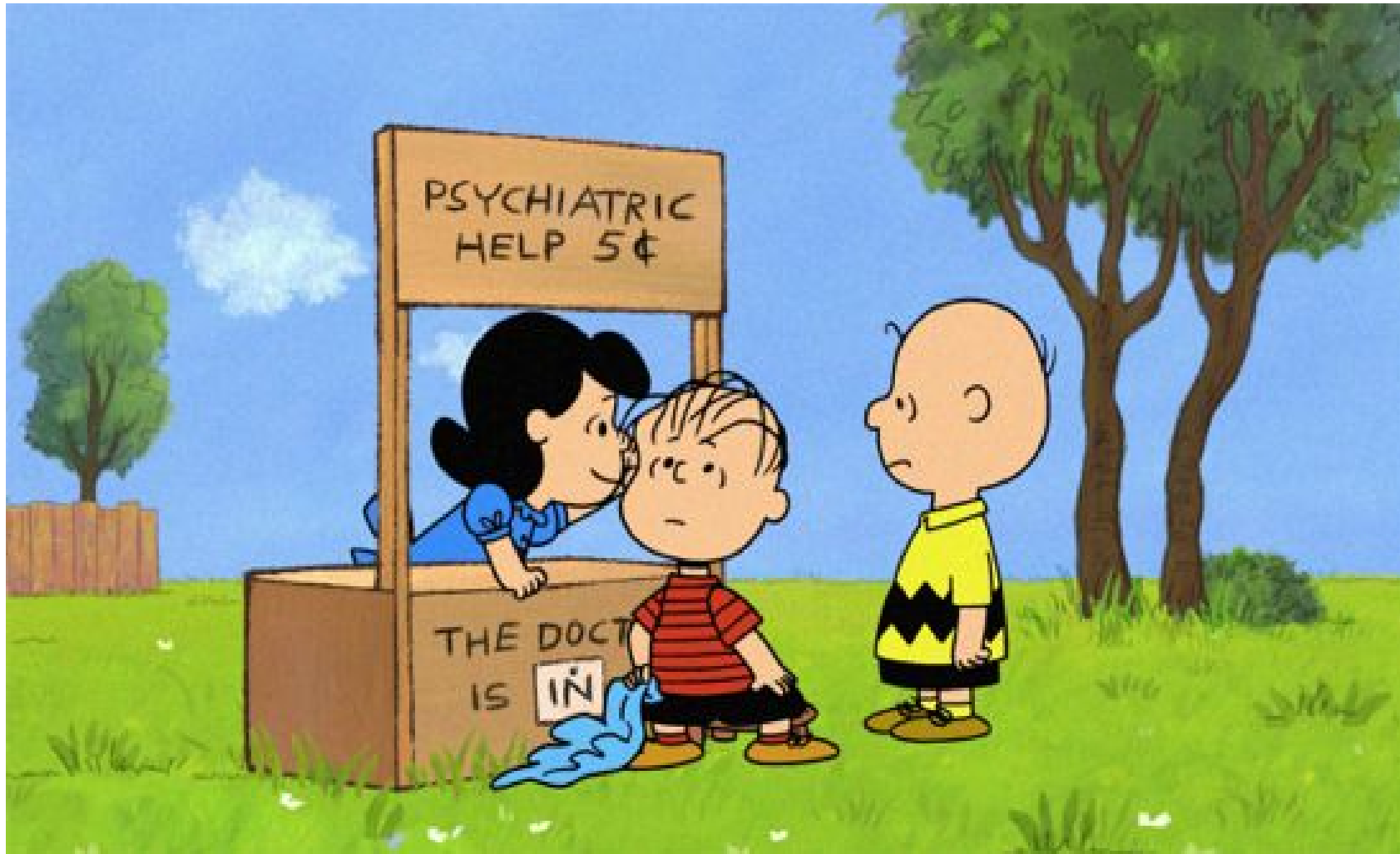
mangelfull ernæring

mangelfull hjelp til hygiene og påkledning

mangel på nødvendige tiltak for å gi en person hjelp i en situasjon der han eller hun

utøver psykisk eller fysisk vold mot sine omsorgspersoner

Tørre å spørre - Gi håp

Vold og trusler kan og skal forebygges

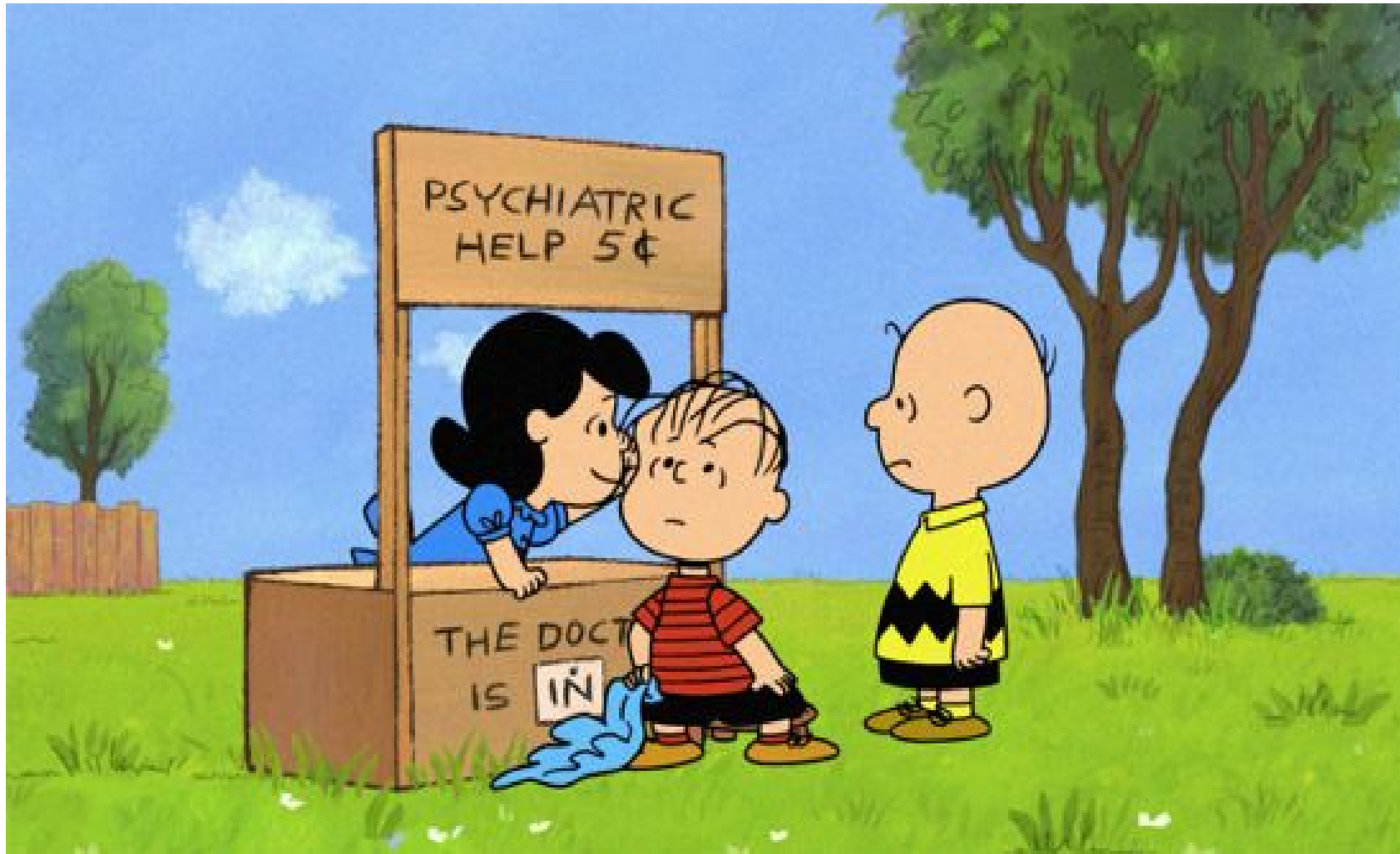
- Det er arbeidsgivers ansvar å sørge for at arbeidstakerne så langt det er mulig beskyttes mot vold og trusler. Arbeidsgivere skal forebygge vold og trusler på den samme systematiske måten som de forebygger andre risikoforhold på arbeidsplassen

- Arbeidstilsynet

arbeidstilsynet

- Ti gode råd dersom noen opptrer truende
- Opptre rolig
- Lytt og vær observant
- Vær aktiv – ta initiativ
- Forklar tydelig hva som er mulig, og hva som ikke kan la seg gjøre
- Bruk et enkelt språk og vær konkret
- Vær hjelpsom
- Ikke vær dominerende eller underkastende
- Hold en passende avstand
- Tenk på vedkommendes selvbilde og opplevelse av kontroll over situasjonen
- Ta deg god tid og ikke gjør noe overilt

Tørre å spørre - Gi håp

arbeidstilsynet

- **Språk som demper konflikten:**
- bruk jeg-setninger
- ha rolig stemmeføring
- lytt mer enn du prater
- snakk konkret
- fokuser på nåtid og fremtid
- gå på sak, ikke person
- **Språk som øker konflikten, er å:**
- bruke du-setninger
- rope
- avbryte
- gi kommandoer og sette krav
- bebreide
- snakke abstrakt
- fokusere på fortiden
- gå på person, ikke sak

Tiltak

Et trygt sted å være

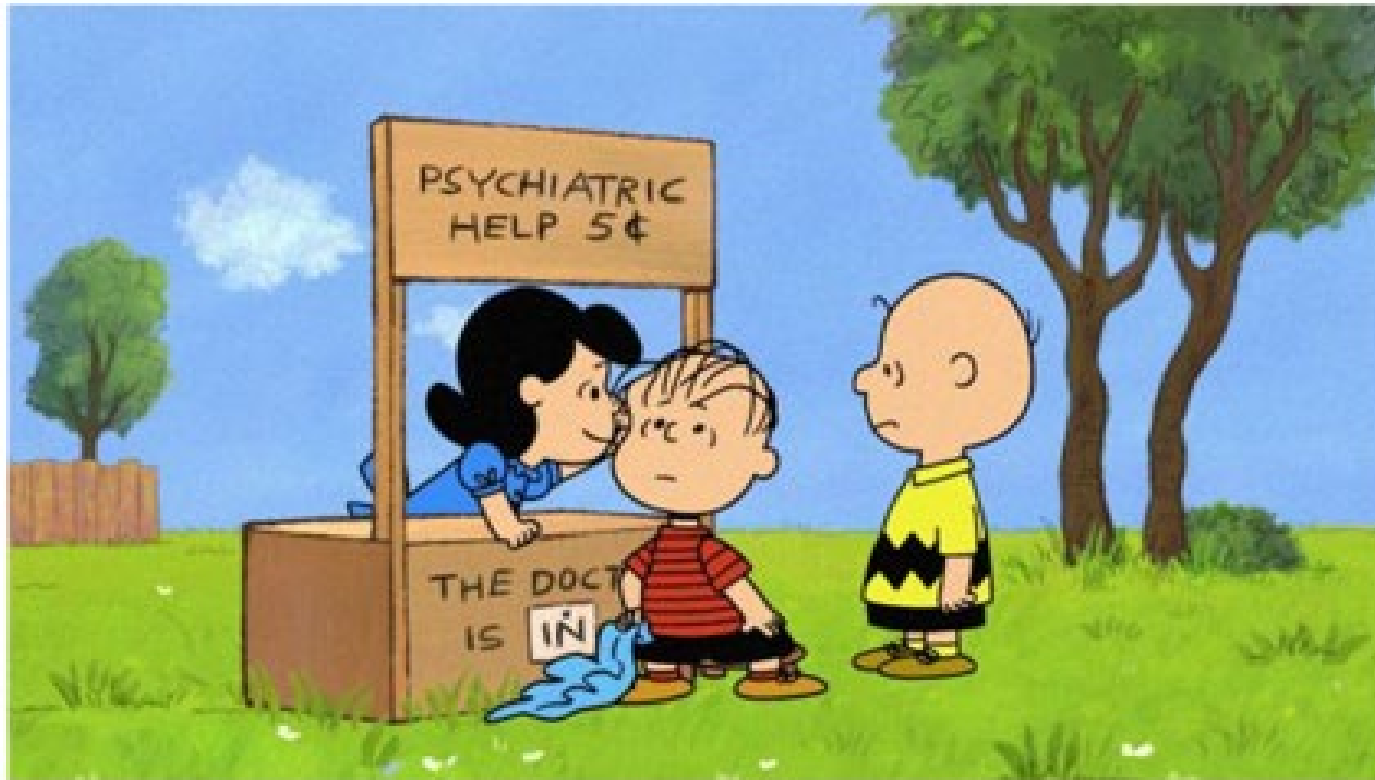
(Trygghetsavdeling, sykehjem,
krisesenter)

Tilbud om nye sosiale miljø

Utredning, oppfølging av fastlege /
spesialist

- Støttesamtaler
- Familieterapi
- Gjeldsrådgivning
- Vergemål
- Sosialtjenester

Tørre å spørre - Gi håp

Samarbeidspartnere for råd og oppfølging

- Leder og kolleger
- Familie
- Fastlege
- Kommuneoverlege
  - Rutiner for bekymringsmeldinger
- Tildeling /bestillerkontor
- Psykisk helse
  - Kommunepsykolog
- Spesialisttjenesten
- Familierådgivning
- Krisesenter
- Gjeldsrådgivning – NAV
- Rustjeneste
- Boligkontor
  - Vergemål
  - Bistandsadvokat
  - Politi
- **Nasjonal kontakttelefon**
Vern for Eldre 800 30 196

Bistandsadvokat

- Personer utsatt for alvorlig vold i nære relasjoner har rett på minimum 2 timer forhåndsinformasjon av bistandsadvokat

advokatenhjelperdeg.no

- Retten oppnevner så en gratis bistandsadvokat for den som er utsatt for vold eller trusler om vold fra nærstående.

Politiet

- Politiet har familievoldskoordinator

Offentlig påtale: politiet anmelder - *familien slipper*

Lovhjemlede tiltak

- Pågripe og fengsle
- Besøks- og kontaktforbud
- Voldsalarm
- Sperret adresse

Avvergeplikten

- **Straffeloven § 196**
- Den som unnlater å anmelde til politiet, eller på annen måte søker å avverge en straffbar handling, eller følgende av den, kan straffes med bot eller fengsel i inntil et år.
- Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt og gjelder straffbare handlinger som nevnt i § ....
- **Gjelder bl.a. alminnelig og grov mishandling i nære relasjoner og medvirkning til slik mishandling.**
- Straffelovens § 196: Plikt til å avverge et straffbart forhold (...) uten hensyn til taushetsplikt)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/KAPITTEL_2-5#§196

Helsepersonellova § 31: Opplysninger til nødetater

- Helsepersonell skal varsle politi og brannvesen dersom dette er nødvendig for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom.
- https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64/KAPITTEL_6#§31

Ta ansvar når du føler at noe er galt

- Undersøk nærmere

Tørre å spørre

- Konferer med arbeidskamerater

Gi håp - støtte

- Hold aktiv kontakt – ta initiativ!

Observere systematisk

- **Følg opp**

Beskriv konkret skriftelig

Når gode råd er gratis!

- <https://www.bufdir.no/vold/>
- <https://www.bufdir.no/vold/TryggEst/>
- <https://voldsveileder.nkvts.no/>
- <https://www.politiet.no/rad/vold-i-nare-relasjoner/>
- <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/>
- <http://www.vernforeldre.no/>

NEVER EVER
EVER
GIVE UP!

ALLE SKAL VÆRE TRYGGE I SITT EGET HJEM

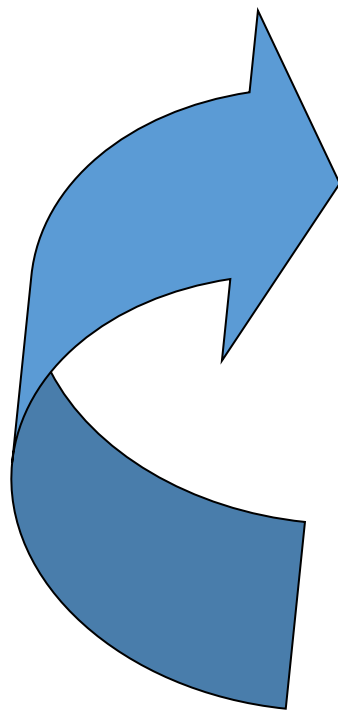
Torontoerklæringen

WHO 2002

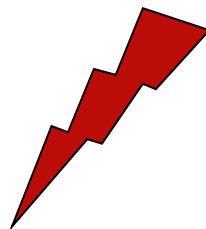
- *”Overgrep mot eldre er en enkelt eller gjentatt handling eller **mangel på riktige handlinger** som skjer i **et forhold hvor det er forventning om tillit**, og som forårsaker skade, nød eller lidelse for en eldre person”.*
- En **tilsiktet** eller **utilsiktet handling** eller **mangel på handling** som fører til neglect: forsømmelse, omsorgssvikt - *i hjem og på institusjon*

Voldsspiralen

Spenningen
stiger

Vold - Eksplosjon

Pause, hvetebrøds
dager, anger, håp

